

**Додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

на честь 95-річчя ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

Тези доповідей

**21 листопада 2025 року
м. Харків, Україна**

**Харків
2025**

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 8 від 26.11.2025 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 12 від 11.11.2025 р.)

Рецензенти: **Криворучко Оксана Миколаївна**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна);
Назарова Галина Валентинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна);
Райко Діана Валеріївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет» (Харків, Україна)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 21 листопада 2025 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2025. Укр. мова, англ. мова

Наведено результати наукових досліджень учасників XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики» на честь 95-річчя ХНЕУ імені Семена Кузнеця, присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто історико-теоретичні засади інноваційного підходу до економіки державного сектора; цифрові моделі продуктивних управлінських відносин у сучасних організаціях; роль стійких інновацій у забезпеченні довгострокової конкурентної переваги; методологічні основи удосконалення зовнішньоекономічної політики України в умовах глобальної конкуренції; особливості трансформації цифрової економіки на основі досвіду ЄС; цифровізацію центрів надання адміністративних послуг і зміцнення стійкості людських ресурсів у громадах України, що формує нові орієнтири підвищення їх конкурентоспроможності. Всі питання розглянуто в контексті сучасних умов воєнних дій і повсякденного відновлення економіки України, враховуючи досвід інших країн світу.

Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції. Представлений матеріал може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, практичній діяльності підприємств і організацій для підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій.

УДК 331.101

Цифрова трансформація світового аграрного сектора

Шталь Тетяна Валеріївна,

д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародної
економіки і менеджменту, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: Tatyana.shtal@hneu.edu.ua;

Шахіні Елті,

аспірант спеціальності «Економіка»,
ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна)

Глобальні тенденції використання інноваційних технологій в аграрному секторі свідчать про значний вплив AgTech на розвиток сучасного сільського господарства. Використання передових технологій трансформує традиційні сільськогосподарські практики в ефективні, сучасні системи.

Цифрова трансформація аграрного сектора суттєво впливає на ефективність виробничих процесів, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності агропідприємств на міжнародних ринках. Впровадження інноваційних технологій, таких як мобільні платформи, блокчейн, що забезпечують прозорість ланцюга постачань, Інтернет речей (IoT) та штучний інтелект (ШІ), не лише оптимізує використання ресурсів, але й забезпечує стабільні позиції підприємств у міжнародній торгівлі.

Мобільні та хмарні платформи надають фермерам можливість швидко та зручно керувати замовленнями, відстежувати продукцію та підтримувати контакт з клієнтами, значно спрощуючи процеси комунікації та оптимізуючи логістику. Це особливо важливо для компаній, які реалізують продукцію через електронні платформи, оскільки це забезпечує безперебійну комунікацію та ефективне управління ланцюгом постачань [1].

Використання технології блокчейн для забезпечення прозорості ланцюга постачання є ключовим інструментом у зміцненні довіри споживачів до сільськогосподарської продукції. Ця технологія дозволяє відстежувати її походження на кожному етапі доставки, що особливо важливо під час виходу на нові зарубіжні ринки, де прозорість має вирішальне значення в процесі формування репутації надійного постачальника.

Інтернет речей (IoT) сприяє ефективнішому управлінню сільськогосподарськими ресурсами, забезпечуючи моніторинг стану врожаю культур та продуктивності худоби в режимі реального часу.

Це дозволяє агропідприємствам підтримувати стабільну якість продукції та мінімізувати втрати під час постачань за допомогою електронних платформ. Використання Великих Даних (Big Data) дозволяє підприємствам проводити поглиблений аналіз ринкових тенденцій та потреб споживачів, допомагаючи їм розробляти ефективні стратегії збуту та підвищувати конкурентоспроможність на світових ринках.

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання дозволяють агробізнесу персоналізувати процеси закупівель, прогнозувати попит та оптимізувати управління запасами. Це допомагає знизити операційні витрати та підвищити загальну ефективність торгівлі за допомогою електронних платформ, забезпечуючи швидку адаптацію до змін на ринку та ефективне управління.

Розвиток електронної комерції аграрною продукцією є невід'ємною частиною цифрової трансформації аграрного сектора, суттєво впливаючи на ефективність виробничих процесів, зокрема шляхом зниження витрат та підвищення прозорості ланцюга постачань. Інтеграція зазначених передових технологій для управління запасами допомагає підприємствам оптимізувати логістику та підвищити конкурентоспроможність на глобальних ринках.

Цифрова трансформація аграрного сектора в Європі значно просувається, зокрема завдяки підтримці Європейської Комісії та реалізації інноваційних проєктів, таких як ATLAS та DEMETER [2]. Ці проєкти спрямовані на цифровізацію сільського господарства шляхом розроблення нових технологій та створення Спільного європейського простору аграрних даних (CEADS). CEADS забезпечить основу для безпечного та надійного обміну даними між учасниками сільськогосподарського ринку, підвищуючи прозорість у всьому ланцюжку постачань – від виробників до споживачів.

Перспективи розвитку аграрного сектора передбачають впровадження технологій розумного землеробства, які використовують Інтернет речей для збирання та аналізу даних про стан ґрунту, погоду та врожайність. Такі галузі, як прогнозна аналітика, редагування генів та блокчейн в управлінні ланцюгами постачань мають значний потенціал для подальшої трансформації аграрного сектору. У 2024 році ці технології були зосереджені на сталих практиках і регенеративному землеробстві, які мають вирішальне значення для підвищення ефективності виробництва та забезпечення продовольчої безпеки.

Отже, цифровізація сприяє оптимізації ланцюжка створення вартості в аграрному бізнесі, зокрема шляхом покращення управління ресурсами, зменшення споживання енергії та зменшення шкідливих викидів. Це позитивно впливає на конкурентоспроможність агропідприємств.

Водночас малі та середні підприємства (МСП) і стартапи стають ключовими гравцями в сільськогосподарській екосистемі, пропонуючи нові рішення для вирішення сучасних викликів. Однак цифрова трансформація несе певні ризики. Основною загрозою є виникнення цифрового розриву між фермерами, які мають доступ до сучасних технологій, і тими, хто не має його через географічні, фінансові чи освітні обмеження. Така нерівність може суттєво вплинути на кон-

курентоспроможність агропідприємств у країнах, що розвиваються, та обмежити їхні можливості на світових ринках.

Література

1. U.S. Agriculture innovation strategy: a directional vision for research. URL: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/AIS.508-01.06.2021.pdf>
2. Agriculture & Rural Development. Albania. (2022). URL: <https://data.worldbank.org/indicator>

ДОДАТОК до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

на честь 95-річчя ХНЕУ імені Семена Кузнеця

присвячена видатному
вченому-економісту О. Г. Ліbermanу

Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції

21 листопада 2025 року
м. Харків, Україна